Súd:	Krajský súd Trnava
Spisová značka:	11Co/163/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2614206070
Dátum vydania rozhodnutia:	04. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Fedor Benka
ECLI:	ECLI:SK:KSTT:2018:2614206070.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej v právnej veci žalobcu: V. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XXXX/XX, J., zastúpený JUDr. Jánom Garajom, MBA, advokátom, so sídlom Hlavná 137, Prešov, proti žalovanému: Trnavský samosprávny kraj, so sídlom Starohájska 10, Trnava, IČO: 37 836 901, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo dňa 1. februára 2017, č.k. 24C/121/2014-100, takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

II. Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa tento domáhal určenia, že mu patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností bez právneho dôvodu žalovaným, a to parcely KN-C 2295/6 - zastavené plochy a nádvoria o výmere 385 m2, zapísané na LV č. XXXX, k. ú. I., okres Senica, obec I. zo strany žalovaného, a to za obdobie od 29.06.2012 do 28.06.2014. O náhrade trov konania súd rozhodol tak, že žalovaný má nárok na ich náhradu.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 123, § 124, § 128 ods. 1, § 151n ods. 1, § 151o ods. 1, § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „OZ“), ust. § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, 2 a 3, § 3 ods. 1, 3 a 4, § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, ako aj čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, keď z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti, a to parcely KN - C 2295/6 - zastavané plochy a nádvoria o celkovej výmere 358 m2, zapísané na LV č. XXXX, kat. územie I., okres Senica, obec I.. Predmetnú nehnuteľnosť nadobudol žalobca do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy. Predmetný pozemok je zastavaný cestným telesom cesty II/500, ktorého vlastníkom a užívateľom je žalovaný, na ktorého prešlo vlastníctvo zo štátu, pričom žalobca ako vlastník nemôže svoje vlastníctvo užívať primeraným spôsobom, nakoľko je zastavaný stavbami a vlastníkom, ako aj užívateľom týchto stavieb je žalovaný. Žalobca nadobudol vlastnícke právo k pozemku s tým, že cesta na ňom už bola vystavaná. Žalobca nesúhlasí s tým, aby na nehnuteľnosti v jeho vlastníctve boli akékoľvek cudzie stavby a už od roku 2010 vyzýval žalovaného na majetkovoprávne usporiadanie pozemkov, kedy mu bola ponúknutá možnosť majetkovo vysporiadať jeho pozemky len formou pozemkových úprav. Žalobca však žiada vysporiadanie finančným odškodnením. Uvedené skutkové zistenia neboli medzi stranami sporné. Žalobca si v konaní uplatňuje nárok vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku žalovaným bez právneho dôvodu za obdobie od 29.06.2012 do 28.06.2014, ktorý odvodzuje v prvom rade z Ústavy SR čl. 20

ods. 4 a § 451 OZ. Žalovaný v konaní tvrdil, že pozemok užíva v súlade so zákonom č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky. Z dispozičného princípu vyplýva, že žalobca v žalobe vymedzuje predmet konania po skutkovej a právnej stránke a týmto jeho vymedzením je súd v zásade viazaný. Z viazanosti súdu petitom vyplýva, že súd nemôže prekročiť návrhy strán a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú ani prisúdiť iné plnenie, prípadne nárok, než ktorého sa strana domáha. Súd musí rešpektovať predmet konania, vymedzený žalobným návrhom, čo znamená, že plnenie nemôže priznať ani z iného skutkového základu, než aký bol predmet konania vymedzený v žalobnom návrhu. Žalobca na pojednávaní uviedol, že po oboznámení sa s právnym názorom vysloveným Krajským súdom v Trnave v uznesení č.k. 11Co/436/2015-70 zo dňa 07.06.2016, ktorým je súd prvého stupňa viazaný, zotrváva na svojej žalobe, petit žaloby upravovať nebude a žiada, aby súd vyslovil, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia je daný a v odôvodnení rozhodnutia sa s tým vysporiadal. Predmetom konania je teda určenie, že žalobcovi patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností bez právneho dôvodu žalovaným a vydanie bezdôvodného obohatenia. Bezdôvodné obohatenie je v § 451 ods. 1 OZ konštruované ako záväzkový vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho sa niekto obohatil. Záväzkový vzťah vznikne, ak sa naplnia všetky zákonom ustanovené predpoklady na jeho vznik. Posúdenie, či došlo k vzniku právneho vzťahu bezdôvodného obohatenia závisí od splnenie znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej úpravy v § 451 ods. 1 a 2 OZ, ktoré musia splnené kumulatívne. V § 451 ods. 1 OZ je vyjadrená všeobecná zásada, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí toto obohatenie vydať. V § 451 ods. 2 OZ uvádza štyri formy bezdôvodného obohatenia, a to majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. V prípade majetkového prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu ide o také plnenie, kde od začiatku nebol právny dôvod na plnenie. To znamená, že sa plnilo, hoci na to chýbal právny dôvod, resp. právna skutočnosť, napr. zmluva, na základe ktorej sa spravidla plní, rozhodnutie príslušného orgánu, zákon a pod. Vzhľadom na to, že ku dňu účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. ku dňu 01.07.2009 nemal žalovaný ako vlastník stavby - cestného telesa cesty II/500 k predmetnému pozemku pod stavbou, vlastníkom ktorého je žalobca, zmluvne dohodnuté iné právo, vzniklo vo verejnom záujme k pozemku žalobcu užívanému žalovaným ako vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech žalovaného ako vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou a žalobca ako vlastník pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný užíva predmetný pozemok od 01.07.2009 titulom zákonného vecného bremena zriadeného zákonom č. 66/2009. Z.z., preto súd dospel k záveru, že nebol splnený základný znak skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia a to plnenie bez právneho dôvodu. Nároky vlastníkov pozemkov pod stavbami z užívania pozemkov pod stavbami vlastníkmi stavieb tak boli posudzovateľnými podľa zákonných ustanovení o bezdôvodnom obohatení len do 30.06.20009. Zriadenie vecného bremena podľa ust. § 151n a nasl. OZ bolo v § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. upravené ako spôsob riešenia vzťahov k neusporiadaným pozemkom, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie činnosti samospráv. V prípade vecného bremena zriadeného podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. patrí vlastníkom pozemkov náhrada za obmedzenie ich vlastníckeho práva podľa ustanovení § 151n až § 151p OZ. Súd poukazuje na právny názor odvolacieho súdu vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí, ktorý dospel k záveru, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva titulom obmedzenia vlastníckeho práva vecným bremenom zriadeným na základe zákona a nie titulom bezdôvodného obohatenia vzniknutého za užívanie nehnuteľnosti žalovaným bez právneho dôvodu, pričom svoj záver odvolací súd oprel o rozhodnutia tak krajských súdov, ako aj Najvyššieho súdu SR (rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 04.12.2013, sp. zn. 10Co/134/2012, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/79/2012 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.04.2015, sp. zn. 4 M Cdo 2/2014). Nakoľko žalobca v konaní neuniesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal, že predmetný pozemok užíva žalovaný bez právneho dôvodu, naopak žalovaný v konaní preukázal, že predmetný pozemok užíva z titulu zákonného vecného bremena, ktoré vzniklo dňa 01.07.2009 na základe zákona č. 66/2009 Z.z., ktorého obsahom je právo žalovaného užívať pozemok pod stavbou, súd žalobu ako nedôvodnú zamietol a námietkou premlčania vznesenou žalovaným sa z tohto dôvodu už nezaoberal. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP a žalovanému, ktorý mal vo veci plný úspech, keď žalobu súd zamietol, priznal nárok na náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uviedol, že podanou žalobou skutkovo zreteľne vymedzil predmet konania, pričom tieto skutkové okolnosti sú nemenné a žalobca nemá dôvod inak tieto skutkové okolnosti vymedzovať. Poukázal na to, že právna kvalifikácia uplatneného nároku je povinnosťou súdu. Uviedol, že pozná doterajšiu podľa jeho názoru ústavne nekonformnú judikatúru, podľa ktorej sa účinnosťou zákona č. 66/2009 Z.z. nárok oprávnených osôb má kvalifikovať ako náhrada za zriadené vecné bremeno, avšak podľa tej istej judikatúry táto náhrada má byť jednorazová a ako všetky majetkové práva sa premlčuje v trojročnej premlčacej lehote. Uviedol, že nemal dôvod si za obdobie rokov 2012 až 2014 žiadať súdom v tomto konaní priznať jednorazovú náhradu za zriadenie vecného bremena, pretože túto náhradu si už uplatnil a uplatňuje v konaní na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 16C/222/2016 a v prípade, ak by v tomto konaní žalobca zmenil žalobu a uplatnil si túto jednorazovú náhradu, tak by bola zjavne premlčaná, navyše by tu bola prekážka litispendencie. Poukázal na to, že podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy SR nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné okrem iného iba za splnenia podmienky primeranej odplaty za také obmedzenie. Zákonodarca na dočasné vysporiadanie užívania pozemkov pod cestami ich vlastníkmi bez právneho dôvodu voči vlastníkom pozemku zriadil zákonné vecné bremeno, ktoré tento dovtedy protiprávny stav malo dať formálne do súladu s Ústavou SR. Využitie inštitútu vecného bremena síce verejnoprávneho charakteru, na ktorý sa však vzťahujú subsidiárne zásady tohto inštitútu z Občianskeho zákonníka, je pre danú problematiku neštandardné a nevhodné. V oblasti zákonných vecných bremien na pozemky pod cestami je užívanie vlastníkom úplne vylúčené z dôvodu ich pokrytia cestou, alebo existencie ochranného pásma na pozemku okolo cesty. Je zrejmé, že žalovanému vyhovuje stav, kedy bez toho, aby sa vecné bremeno zapísalo v rozpore so zásadou materiálnej publicity do katastra nehnuteľností, má zdanlivý titul k užívaniu pozemku pod jeho stavbou, za ktorý zákon neupravuje odplatu. Disproporcionalitu medzi výhodami oprávneného a nevýhodou povinného umocňuje aj fakt, že zákonodarca neupravil fixnú lehotu, v ktorej majú príslušné orgány rozhodnúť o vysporiadaní vlastníctva k týmto pozemkom. To, že vlastnícke právo žalobcu je úplne obmedzené, je taktiež plnení pre žalovaného zo strany žalobcu, na ktoré však právny dôvod neexistuje. Žalovaný teda musí vydať to, o čo by sa jeho majetok zmenšil, ak by existoval titul na taký silný zásah do vlastníckeho práva. Keďže zákonodarca neupravil časový limit skončenia pozemkových úprav, k vyporiadaniu vlastníctva vôbec nemusí dôjsť. Ak by zriadené vecné bremeno malo plne pokrývať aj nároky žalovaného za poskytnutie výhody zo strany žalobcu na užívanie jeho pozemku, aj nároky žalovaného za nútené „okresanie“ jeho vlastníckych práv na minimum, išlo by nepochybne o obchádzanie Ústavy SR, pretože potom by vyvlastňovacie konania ako také úplne stratili zmysel. Podľa názoru odvolateľa správne a úplne skutkovo vymedzil pôvod svojho nároku a tento nemal dôvod meniť, pričom ak sa súd domnieval, že nárok je treba posúdiť ako náhradu za zriadenie vecného bremena, mohol a mať to učiniť sám, avšak musel by sa vysporiadať s tým, že už by nešlo o jednorazovú náhradu ako pri období od 2009 do 2012, ale súhrnnú postupne vznikajúcu náhradu za žalované obdobie. Zamietnutie žaloby znamená v danom prípade absolútnu negáciu nárokov osôb, ktorých pozemky sú bez náhrady a vo verejnom záujme, v časovo neobmedzenej lehote zaťažené protiústavne zriadenou ťarchou. Ak žalobca okrem nároku na nízku jednorazovú náhradu nemá iné práva a žalovaný nie je legislatívou nútený zaťažený pozemok ani vyvlastniť, ide vzhľadom na okolnosti prípadu o značnú disproporcionalitu medzi jeho záujmami a záujmami všeobecnými, pričom taká nerovnováha nemôže v materiálnom právnom štáte obstáť.

4. K odvolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý navrhol napadnutý rozsudok z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť. Uviedol, že v zmysle § 216 ods. 1 a 2 CSP je súd viazaný žalobným návrhom žalobcu, pričom predmetná právna úprava predstavuje precizáciu inštitútu zmeny žaloby oproti doterajšej právnej úprave a za zmenu žaloby sa považuje nielen zmena žalobného návrhu, ale aj akékoľvek zásahy, doplnenie, upresnenie uplatneného nároku alebo skutočnosti, o ktoré žalobca uplatnený nárok opiera. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie postupoval v zmysle záväzného uznesenia odvolacieho súdu sp. zn. 11Co/436/2015 a aj v zmysle zákona, a neobstoja teda subjektívne tvrdenia právneho zástupcu žalobcu vyjadrené v podanom odvolaní. Tvrdenia právneho zástupcu žalobcu, že žalovaný nadobudol len zdanlivý, ústavne nekonformný titul užívania pozemku, a že sa jedná o protiústavne zriadenú ťarchu, sú v rozpore so skutočným platným právnym stavom. Poukázal na to, že pochybnosť o súlade právnej úpravy zákona č. 66/2009 Z.z. s ústavou nevyjadril zástupca žalobcu počas dvoch rokov súdneho konania a uvedené namietol až na poslednom pojednávaní dňa 01.02.2017.

5. K vyjadreniu žalovaného zaslal stanovisko žalobca, v ktorom zotrval na podanom odvolaní a jeho dôvodoch, ktoré vyjadrením žalovaného nie sú žiadnym zásadným spôsobom spochybnené. Uviedol,

že judikatúra v súčasnosti nie je v právnom poriadku prameňom práva, a teda súd ňou pri rozhodovaní nie je viazaný. Na druhej strane však nie je možné poprieť jej argumentačnú záväznosť vo vzťahu k posúdeniu rovnakých právnych problémov. Uviedol, že si dovolil vyjadriť pochybnosti o správnosti tej časti judikatúry, ktorá nepriznáva existenciu bezdôvodného obohatenia na strane vlastníkov ciest po účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., čo v dostatočnej miere v podanom odvolaní objasnil.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 367 ods. 3 CSP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. V konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 24C/121/2014 je určenie, že žalobcovi patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností bez právneho dôvodu žalovaným, pričom žalobca navrhol najskôr vo veci rozhodnúť medzitýmnym rozsudkom a o rozsahu nároku navrhol rozhodnúť z dôvodu hospodárnosti konania a vzhľadom na znalecké dokazovanie konečným rozsudkom po právoplatnosti medzitýmneho rozsudku.

8. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žalobca žalobcu zamietnutá a žalovanému bol priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

9. Pretože odvolací súd vo veci samej preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami tvrdeného nároku, ktorý vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil. Odvolací súd odkazuje na odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmavaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže dať za pravdu odvolateľovi.

10. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti, a to parcely KN - C 2295/6 - zastavané plochy a nádvoria o celkovej výmere 358 m2, zapísané na LV č. XXXX, kat. územie I., okres Senica, obec I.. Predmetnú nehnuteľnosť nadobudol žalobca do vlastníctva na základe kúpnej zmluvy. Predmetný pozemok je zastavaný cestným telesom cesty II/500, ktorého vlastníkom a užívateľom je žalovaný, na ktorého prešlo vlastníctvo zo štátu, pričom žalobca ako vlastník nemôže svoje vlastníctvo užívať primeraným spôsobom, nakoľko je zastavaný stavbami a vlastníkom, ako aj užívateľom týchto stavieb je žalovaný. Žalobca nadobudol vlastnícke právo k pozemku s tým, že cesta na ňom už bola vystavaná. Žalobca nesúhlasí s tým, aby na nehnuteľnosti v jeho vlastníctve boli akékoľvek cudzie stavby a už od roku 2010 vyzýval žalovaného na majetkovoprávne usporiadanie pozemkov, kedy mu bola ponúknutá možnosť majetkovo vysporiadať jeho pozemky len formou pozemkových úprav. Žalobca však žiada vysporiadanie finančným odškodnením. Uvedené skutkové zistenia neboli medzi stranami sporné. Žalobca si v konaní uplatňuje nárok vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku žalovaným bez právneho dôvodu za obdobie od 29.06.2012 do 28.06.2014, ktorý odvodzuje v prvom rade z Ústavy SR čl. 20 ods. 4 a § 451 Občianskeho zákonníka. Žalovaný v konaní tvrdil, že pozemok užíva v súlade so zákonom č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky.

11. Odvolací súd sa právnym posúdením nároku žalobcu zaoberal už vo svojom predchádzajúcom uznesení zo dňa 07.06.2016, č.k. 11Co/436/2015-70, ktorým zrušil predchádzajúci rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 27.02.2015, č.k. 24C/121/2014-50 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

12. Uvedených záverov sa odvolací súd pridržiava a opätovne poukazuje na to, že zákon č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovo-právnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, je zákonom, ktorý predpokladá ust. § 151o ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka - zriadenie vecného bremena zákonom. Vzhľadom na to, že je predpisom, ktorým sa upravujú vlastnícke vzťahy k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obcí a vyšších územných

celkov nadobudnutých podľa osobitných predpisov, pričom problém náhrady za nútené obmedzenie vlastníckych a vlastníkov pozemkov pod stavbami priamo nerieši, avšak v ust. § 4 odkazuje na úpravu v ustanoveniach § 151n až § 151p Občianskeho zákonníka, pri riešení otázky náhrady za obmedzenie vlastníckych práv, je potrebné z týchto ustanovení vychádzať. Nie je totiž možné opomenúť, že zákon č. 66/2009 Z.z. poskytnutie náhrady vlastníkovi pozemku pod stavbou v podobe náhradného pozemku podmienil ochotou vlastníka stavby na uzavretie zámennej zmluvy, a tiež ďalšou podmienkou, ktorou je existencia pozemku vo vlastníctve vlastníka stavby, súceho na zámenu. Až neuplatnenie uvedeného postupu je dôvodom usporiadania pomerov k pozemku pod stavbou v rámci konania o nariadenie pozemkových úprav, pričom osobou oprávnenou požiadať o nariadenie pozemkových úprav je len vlastník stavby, kedy sa má prihliadnuť na jeho potreby, pričom aj v rámci nariadených pozemkových úprav sa usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou vykoná buď formou poskytnutia náhradného pozemku v obvode úprav, alebo formou finančnej náhrady, avšak len za kumulatívneho splnenia troch podmienok, ktorými sú: a) v obvode pozemkových úprav nie sú pozemky na účely poskytnutia náhrady, b) ide o pozemok pod stavbou v maximálnej zákonom ustanovenej alebo nižšej výmere a c) o usporiadanie formou finančnej náhrady požiada vlastník pozemku.

13. Ak potom zákon č. 66/2009 Z.z. nedáva vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťaženým zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľovi pozemku, záver o neexistencii práva vlastníka pozemku na náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva na dobu vopred neurčiteľnú, nemôže byť v súlade nielen s citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, Listinou základných práv a slobôd, ale ani s Ústavou SR.

14. Z vyššie citovaného vyplýva zjavný nesúlad výkladu zákona č. 66/2009 Z.z., nasvedčujúci možnosti obmedzenia vlastníckeho práva aj bez náhrady s ústavou a popri tom je so závermi vyplývajúcimi z rozhodovacej praxe Ústavného súdu SR, podľa ktorých, keď právnu normu možno vysvetľovať dvomi spôsobmi, pričom jeden výklad je v súlade s ústavou a medzinárodnými dohovormi podľa čl. 11 Ústavy SR a druhý výklad je s nimi v nesúlade, nejestvuje ústavný dôvod na zrušenie takej právnej normy, ale všetky štátne orgány majú vtedy ústavou určenú povinnosť uplatňovať právnu normu v súlade s ústavou.

15. Odvolací súd na základe uvedeného dospel k záveru, že nadobudnutím účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. síce skoršie takýmto zákonom regulované a predtým neupravené vzťahy užívania pozemkov pod stavbami vlastníkmi stavieb získali potrebný právny rámec a nároky vlastníkov pozemkov pod stavbami tak prestali byť vzťahmi posudzovateľnými podľa zákonných ustanovení o bezdôvodnom obohatení, to však nemohlo vlastníkov pozemkov obmedzených uzákonením vecných bremien zbaviť práva i v takomto čase požadovať náhradu za pretrvávajúce (a zákonodarcom zlegalizované) obmedzenie. Celkom nepochybne však nejde o nárok vyplývajúci z bezdôvodného obohatenia na základe užívania pozemku bez právneho dôvodu, ale ide o nárok na náhradu za užívanie pozemku titulom vecného bremena zriadeného zákonom.

16. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva titulom obmedzenia vlastníckeho práva vecných bremenom zriadeným na základe zákona a nie titulom bezdôvodného obohatenia vzniknutého za užívanie nehnuteľností žalovaným bez právneho dôvodu, pričom svoj záver odvolací súd opiera o rozhodnutia krajských súdov, ako aj Najvyššieho súdu SR (rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 04.12.2013, sp. zn. 10Co/134/2012, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/79/2012 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.04.2015, sp. zn. 4 M Cdo 2/2014).

17. Z dispozičného princípu vyplýva, že žalobca v žalobe vymedzuje predmet konania po skutkovej a právnej stránke, týmto jeho vymedzením je súd v zásade viazaný. Z viazanosti súdu petitom vyplýva, že súd nemôže prekročiť návrhy strán a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú. Napriek tomu, že znenie zákona to neuvádza, bude nepochybné, že zásada viazanosti súdu petitom bude vyžadovať i to, aby súd neprisúdil iné plnenie, než ktorého sa účastník domáhal. Súd musí rešpektovať predmet konania vymedzený žalobným návrhom, čo znamená, že plnenie nemôže priznať ani z iného skutkového základu, než aký bol predmet konania vymedzený v žalobnom návrhu. Naopak však nie je porušením zásady viazanosti súdu petitom, ak súd inak právne kvalifikoval skutok, ktorý bol predmetom konania. Právna kvalifikácia je vždy vecou súdu v zmysle zásady jura novit curia, preto ani právna kvalifikácia nie je

obligatórnou náležitosťou žaloby (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 27.07.211, sp. zn. 4 M Cdo 15/2010).

18. Žalobca sa podanou žalobou domáhal vydania medzitýmneho rozsudku, ktorým bude určené, že mu patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu žalovaným, pričom ďalej navrhol, aby súd po vynesení medzitýmneho rozsudku pokračoval v konaní tak, že ustanoví znalca na vypracovanie znaleckého posudku za účelom určenia výšky bezdôvodného obohatenia.

19. Medzitýmnym rozsudkom sa rozhoduje o právnom základe veci a vyjadruje sa k tomu, či žalobca má vôbec na požadované plnenie právo a v akom rozsahu (ako je tomu napríklad v konaní o náhradu škody, v konaní o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy). Základom veci sa rozumie posúdenie všetkých otázok, ktoré vyplývajú z uplatneného nároku, s výnimkou okolnosti, ktorej sa týkajú len výšky nároku (plnenia) /Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.01.2014, sp. zn. 4 Cdo 188/2013/.

20. Odvolací súd súhlasí s odvolateľom, že právne posúdenie veci je na súde, v prejednávanej veci je potrebné si však uvedomiť, že žalobca žalobný návrh na vydanie medzitýmneho rozsudku vymedzil tak, že žiada určiť, že mu patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu žalovaným, a teda takýmto vymedzením bol súd viazaný a pokiaľ na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobcovi nepatrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, ale patrí mu nárok na náhradu za užívanie pozemku titulom vecného bremena zriadeného zákonom, nemohol vzhľadom na viazanosť žalobcom vymedzeným petitom rozhodnúť iným spôsobom, ako tak, že žalobu žalobcu zamietol.

21. Je potrebné prihliadnuť na to, že sám žalobca sa domáha plnenia voči žalovanému v dvoch samostatných konaniach, a to v konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 16C/222/2016, v ktorom sa domáha určenia, že mu patrí právo na vydanie náhrady za zriadené vecné bremeno, ktoré viazne na predmetných nehnuteľnostiach v prospech žalovaného, a to za obdobie od 01.07.2009 do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území a súčasne navrhol, aby súd po vynesení medzitýmného rozsudku pokračoval v konaní tak, že ustanoví znalca na vykonanie znaleckého posudku za účelom určenia výšky náhrady. V konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 24C/121/2014 sa žalobca proti žalovanému domáha určenia, že žalobcovi patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu žalovaným za obdobie od 29.06.2012 do 28.06.2014 a ďalej navrhol, aby súd po vynesení medzitýmneho rozsudku pokračoval v konaní tak, že ustanoví znalca na vypracovanie znaleckého posudku za účelom určenia výšky bezdôvodného obohatenia a zaviaže žalovaného na vydanie tohto obohatenia.

22. Vzhľadom na uvedené súd po zistení, že žalobcovi patrí právo na vydanie náhrady za užívanie pozemku titulom vecného bremena zriadeného zákonom a nie titulom vydania bezdôvodného obohatenia, nemohol pokračovať v konaní o pôvodnej žalobe žalobcu aj napriek tomu, že súd síce nie je právnym posúdením veci v žalobe viazaný, pretože žalobca sa na základe tvrdených rovnakých skutkových okolností domáhal proti žalovanému z dôvodu užívania v žalobe špecifikovaných nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu žalovaným, súčasného určenia (v dvoch samostatných konaniach), že mu patrí jednak právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, a jednak že mu patrí právo na vydanie náhrady za zriadené vecné bremeno.

23. Pokiaľ z vyššie uvedených dôvodov súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol, rozhodol vecne správne a odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil, keď prvoinštančný súd rozhodol správne i o nároku na náhradu trov konania s použitím ust. § 255 ods. 1 CSP a vo veci úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania.

24. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Senát krajského súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).
Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).
Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).
Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).
Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).
Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).
Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).
Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).
V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).